

”Bön övar mig i att vara människa”

*I vår tid är det radikalt att be. Bönen ger oss en ny blick på världen, bryter den starka föreställningen om att allt kan konsumeras. Det säger folkmusikern Sara Parkman som oväntat har tagit Sverige med storm med sitt album *Vesper*, en aftonbön för vår tid.*

FÖRST RINGDE SARA PARKMANS MAMMA, diakonen med den stora baptistsläkten. Hon ville glatt berätta att hon hade använt Saras musik i en andakt. Lite senare samma dag mejlade en feministisk queer porrfilmsregissör från Berlin, och undrade om det var okej att använda samma musik i en film.

– Då kände jag mig nöjd och stolt!

Sara Parkman skrattar, men är helt allvarlig. Inför släppet av albumet *Vesper* – vilket är namnet på aftonens tidebön – var hon orolig för att folk skulle tro att hon var en religiös fanatiker. Hon ville göra en skiva om inre rum, tvivel och det radikala i att tro på någonting. Men det är ju svårt det där, att närma sig det religiösa eller andliga i Sverige utan att bli missförstådd eller förminskad.

Sara Parkman är prästbarn i tredje generationen, och båda hennes föräldrar jobbar i Svenska kyrkan. Helighet och tro har alltid varit teman som har återkommit i hennes musik, men det här är första gången som hon genom albumets titel ramar in de religiösa perspektiven och inte bara smyger in dem. Dessutom är texterna mättade av kristna uttryck: ”kyrie eleison”, ”må gud väl-signa dig”, ”halleluja”.

– På en låt sjunger jag kyriet inledningsvis och under hela processen testade jag massa andra texter, men till slut fick jag kapitulera inför det religiösa språket och erkänna att albumet skulle bli så här.

När *Vesper* väl kom ut visade det sig att inte bara diakoner och porrfilmsregissörer gillade det, utan även creddiga recensenter, snowboardkillar som vill använda musikens ”sköna energi” i videor, och juryn för DN:s Kulturpris som gav Sara Parkman priset år 2020 med motiveringen: ”Med influenser från urtid till nu skapar Sara Parkman en postfolkmusik som bågner av det mesta, driven av ilska och lust, andlighet och klimatgrubbel, med en oängslig estetik som – med full respekt – tar sig rätten att rita sina egna genregränser.”

– Jomen det gick ju bra, konstaterar Sara med sin utpräglade Härnösandsdialekt och ett litet leende.

Det går tydligen att skriva ett album om bön och helighet i Sverige och bli tagen på allvar. Men så är det inte vilket album som helst. Det är svårt att inte bli knockad av mäktiga vrålande körer med gruveko, vackert skört trallande i folkmusikklanger, ödesmättade stråkar, medryckande melodier som bjuder upp till kamp och ursinniga toner som spräcks. Och så Sara Parkmans karaktäristiska röst med närvaro i varje stavelse.

Jag ropar ut mitt innersta hav

Jag ropar ut all min skit och mitt skav

Och i det rummet

Vi delar lugnet

Och allt blir varligt

och går och va i

[Jag ropar]

Må gud välsigna dig med törstens fötter
Må gud välsigna dig med ursinnets händer
Må gud välsigna dig med ilskans vrål
Ilskan öppnar upp en reva
hjälp oss att ändra nånting

[Vreden]

Utanför hennes ateljéfönster i ett gammalt industriområde har Mälaren frusit och gnistrar hårt i solen. Innanför samsas en mängd olika instrument med en gammal symaskin, ett par guldiga högklackade träskor dekorerade med fransar och paljetter, två nötta gröna skinnfätöljer och diverse konst längs ateljéväggarna. När Sara Parkman behöver koncentrera sig extra mycket på att formulera sig blundar hon. Som kring vad bön är.

– Standardsvaret är väl att bön är ett samtal. Vilket jag tycker delvis stämmer. Men just nu funderar jag mycket på hur bön är ett görande, ett hantverk, en ritual. Genom att gå på gång försätta sig i ett tillstånd och vara i det blir det sant. Det är delvis översättningsbart till konst och kultur. Att återkommande slöjda, gå in i musik eller se på teater gör något med oss. Det är ritualer som lär oss känslighet och empati. Bön övar mig i att vara människa, att vara en medmänniska.

Sara Parkman har markant ögonskugga och en stor hoodie över sin klänning. Håret är längre än vanligt, hon har coronalugg. Under pandemin har det blivit extra tydligt för henne att vi saknar ett språk för religiösa och existentiella upplevelser och erfarenheter. Den generella idén i Sverige att ta avstånd från det som är religiöst gör större skada än vi någonsin kan förstå, menar hon.

– Bristen på det språket gör att vi inte kan mötas i ett samtal om stora frågor, och saknar en gemensam värdegrund eller moral. Vi har en oförmåga att förstå

döden, att prata om sorg eller vilka som ska få gå före i vaccinkön.

Sara Parkman är övertygad om att bön och det existentiella samtalet därför kan bli en politisk fackla. Bön handlar om det egna inre rummet, men också om att tillsammans kämpa mot miljöförstörelse, cynism och ständig tillväxt.

– Poeten och författaren Johannes Anyuru har skrivit fantastiskt om det, om hur i hans fall den muslimska bönen tre gånger om dagen bryter produktionsnormen och den kapitalistiska idén. Bönen kan förmå oss att stanna upp, bli tänkande varelser och politiska subjekt. Religionsutövandet bryter idén om att allt är köp- och säljbart, att allt kan konsumeras.

Under uppväxten bad Sara Parkmans familj både aftonbön och bordsbön. Så ber hon inte nu. Numera är bönen mer som en slags samtalspartner eller tankeverksamhet. Men hon är övertygad om att vi behöver den.

– I vår tid är det radikalt att be. Att ha daglig stund då man tillåter sig att känna empati och tillhörighet med resten av världen, att ta sig tid för det icke mätbara då man inte är en produkt eller konsument på en marknad – det är radikalt. Och gör skillnad. •

LINA MATTEBO är frilansande redaktör och journalist. Hon gillar kakor, böcker och havet. Dessutom är hon Elsas redaktör.

FAKTA Sara Parkman

- Är folkmusiker, kompositör, violinist och dramatiker.
- Har gjort flera föreställningar för Riksteatern och samarbetat med artister som Fever Ray, Bob Hund och Silvana Imam. Hennes senaste soloalbum *Vesper* släpptes 2019.
- Vann priset *Årets Artist* vid Folk- & Världsmusikgalan 2017 och *Årets Album* för föreställningen *Matriarkerna* 2018. Nominerad till *Årets folkmusik* på Grammisgalan 2020 för *Vesper* och vann DN:s Kulturpris 2020. Har sommarpratad i P1.

- Läs mer och lyssna på hennes sajt www.saraparkman.se

ARTIKELN DU JUST LÄST är hämtad ur
tidningen Elsa nr 2/2021, med temat:
Bön – en ny blick

ELSA ÄR EN TIDNING om feministisk teologi, kultur och ekumenik
som ges ut av Sveriges Ekumeniska Kvinnoråd, SEK.

BLI MEDLEM i SEK, Sveriges Ekumeniska Kvinnoråd,
så får du tidningen hemskickad direkt i brevlådan.

Läs mer och bli medlem på
www.svekumeniskakvinnor.se

